

פְּרִשְׁת מִי תִשָּׂא

תשפ"ד | גליון 38

איך אוכל להיראות כך בפניו?

הוא עוד עלול לראות אותי בחולשתי?

אם אֶחָשֵׁף במגרעותיי, האם אוכל אי פעם להשפיע עליו?

נפגשים אנו בלבטים ותהיות שונים בכל מיני צמתים בחיים, איננו יודעים מהי הדרך הנכונה ללכת בה, הדבר נכון במיוחד בחינוך הילדים.

מצד הטבע הבריא שהטביע השי"ת, הילדים מעריכים אותנו, הם צופים עלינו מלמטה למעלה, הם מבינים כי לנו יש יותר 'ותק', הם מכירים בכך שמאחורינו שנים של נסיון חיים, הם הצעירים מצפים לראות בנו סוג של שלימות, ולטובתם, לנו זה חשוב לשמר את ההסתכלות הזאת.

ברור הדבר, שככל שבעיניהם תתעצם ההערכה כלפינו, כך נוכל יותר להשפיע עליהם לטובה, ולהדריכם באורחות יושר. מה גם שבזכות ההערכה שלהם אלינו, יקל עליהם לקיים בהידור מצוות עשה דאורייתא של "כַּפֵּד אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ" (שמות כ, יא) שהיא המצוה המכונה בידי חז"ל (בירושלמי פאה פרק א, הל' א) ה"חמורה שבחמורות".

ומכאן עולה התהייה, אם כן האם יהיה ראוי לשתף את צאצאינו בחולשותינו? האם אין טעם לפגם בכך שנספר להם על 'חסרונות' שיש בנו?

ובכלל, באיזה אופן תגדל ההערכה הכנה בעיניהם אלינו? וכנגד זה, מה יכול להוריד אצלם את הערך והכבוד כלפינו?

ונפרט, הנה התלבטות גדולה קיימת אצל הורים ומחנכים - לשתף ילדים בדבר השגים וערכים החשובים לנו, כאלה שבינתיים אנו מתקשים להגיע אליהם, אך בכל זאת איננו מוותרים אלא מתאמצים ומנסים שוב ושוב להשיג את מטרותינו - שיתוף שכזה - החושף את חולשתנו - האם הוא מחזק או מערער את ההערכה של ילדינו אלינו?

כמו-כן מחנך המשתף את תלמידיו ברגשותיו הכואבים, דרך משל:

המלמד נוכח בילד המעליב את חברו ואז הוא מתבטא: "כמה אני מרגיש הרגשה חמוצה בלב בעקבות מה שראיתי כאן עכשיו".

"מראה שכזה, ילדים יקרים, עושה אותי עצוב, עכשיו אעשה 'עבודה' עם עצמי שבעז"ה אוכל להתגבר עליו".

הורה מספר לבנו שהוא הרגיש שעלה בלבו רוגז, אך קיבל על עצמו לא לפעול מתוך כעס, ויהי מה.

"היום כשעמדתי 'שמונה עשרה', לפתע אני מוצא את עצמי בברכת 'שומע תפילה', כנראה שעד עתה המחשבה שלי פרחה לכל עבר. מיד החלטתי שלפחות מרגע זה ואילך אתאמץ ואתרכז בתפילה" - - -

והשאלה: האם אלו יגרמו לילד להבין שהמורה הוא רק אדם כמוני, ובעקבות כך תרד ההערכה כלפי המלמד בעיני התלמיד? או אדרבה אלו יביאו לחיבור חזק, להזדהות ולהשפעה מירבית בעיני התלמיד?

נביט ונראה יחדיו רעיון פלא שמצאנו בספרו המפורסם של האדמו"ר **רבי חי יצחק מרחמסטריווקא זי"ע - אמרות טהורות**, בשם ה'נפש דוד' על התורה (חיברו רבי דוד טעביל מליסא זי"ע), והעיד שחותנו האדמו"ר **רבי יעקב יוסף מסקווירא זי"ע** היה חוזר על זה פעמים רבות:

"וְיִהְיֶה כְּאִשֶּׁר קָרַב אֶל הַמַּחְנֶה וַיֵּרָא אֶת הָעֵגֶל וּמַחְלַת וְגו' וַיִּשְׁלַף מִיָּדוֹ אֶת הַלַּחַת וַיִּשְׂבֵּר אֹתָם תַּחַת הַקֶּרֶ" (שמות לב, יט)

דהנה איתא בגמ' (עבודה זרה ד:): לא היו ישראל ראויים לאותו מעשה אלא כדי להורות תשובה לרבים, ומבאר שזהו הטעם ששיבר משה את הלוחות, כיוון שהבין שכל מעשה העגל לא נעשה רק כדי להורות תשובה לרבים והרי אמרו חז"ל (שבת קה:): כל השובר כלים בחמתו כאילו עובד ע"ז, לכן שיבר את הלוחות כדי שעיי"ז יוכל להיות עמהם בכלל זה 'להורות תשובה לרבים'.

וזה שאמר הכתוב "וַיֵּרָא אֶת הָעֵגֶל וּמַחְלַת" היינו שהבין משה שכל מה שנסתבב מעשה הָעֵגֶל אינו אלא בשביל הַמַּחְלַת, רצה לומר, להורות תשובה לרבים שיהיה להם עיי"ז מחילת עוונות והיה חפץ להשתתף עמהם בזה, לכן: וַיִּשְׁלַף מִיָּדוֹ אֶת הַלַּחַת וַיִּשְׂבֵּר אֹתָם, שעיי"ז יוכל גם הוא עמהם במעשה זה.

[**ואגב** בחיפוש במאגרי 'אוצר החכמה', גילינו כי חידוש זה כבר מופיע בנוסח שונה בספר 'טירת כסף' לאחד מן הקדמונים **רבי חיים אברהם גאטינו**. ומאז **הדבר נמצא בעשרות מקורות** ובאופנים שונים, וביניהם בכתבי רבינו **החתם סופר זי"ע**, ובעוד ספרים רבים ונכבדים ממאורי החסידות ני"ע מכל הדורות].

ומכלל דבריהם נוכל ליטול לקח טוב לעצמנו, שלמען 'להורות תשובה' - להשפיע ולקדם את הילד ברוחניות, בענייני **סור מרע ועשה טוב**, הדרך המובחרת היא, בדווקא באופן של "עמו אֶנְכִי בְּצַרְהָ", ואשר גם אנו לקויים היינו/הננו בדבר זה במידה כזאת או אחרת, וכך הוא מבין לאשורו שאנו יודעים ומכירים את קשייו, ובעצם מזדהים אתו.

באופן זה, ימצאו - אותם ערכים חינוכיים שאנו חפצים להנחיל - מסילות ללבנו, ודווקא הַנְּנוּת שבדברינו, והצגת עצמנו כיבני אנושי' שהתמודדו / שמתמודדים, בדרך זו נסייע בידו להבין שאף הוא יכול ומסוגל להתמודד עם האתגרים שלו ולהתעלות...

ויהי באם קורה מקרה ועיניו של ההורה או המחנך נפקחות, והוא מוצא כי שגה בדבר התיחסותו לילד, או שמתברר לו שלאורך זמן נהג שלא כהוגן, והיום התבהר לו שילא זו הדרך' ובחינים נגרם צערא לינוקא.

בבל הקשור לגליון זה
 ניתן לפנות להרב דוד רוזנברג יו"ר מכון 'עולמות'
 0527624095
 gilyon.olamot@gmail.com

ונה הוא חוכך בדעתו ומתלבט, האם ראוי לו להתנצל, או שמא מתוקף תפקידו כאיש חינוך הוא 'זכאי' לחנך כהבנתו, וגם לטעות מידי פעם, וסמכותו אמורה להתקבל בכל מצב, "יבוי באם אפגין חולשה, הדבר עלול לעלות ביוקר".

יהודים יקרים! גם במקרה כזה, נבין ונשכיל כי אין מסר חינוכי חזק יותר, מאשר להתנצל בכנות ולבקש את סליחת הילד או התלמיד במקרה של טעות חד פעמית או התנהגות מוטעית ממושכת. קשה לנו להעריך עד כמה מעשה נאצל שכזה, יכול לשמש כתחליף להעברת שיעורים שלמים בנושאי מוסר, מידות, 'מודה על האמת', 'ענווה', 'ישרות דרך' ועוד.

האמת חייבת להכתב, שכדי לחזק את ההערכה בלב כלפינו, יש רק דרך אחת. התנהגותנו ודיבורינו - גם בזמנים לחוצים - אם יהיו באופן מעורר הערכה, הרי בזה 'יחכנו' בפועל להגברת הכבוד וההערכה, וכבר למדונו חז"ל הקדושים 'מעשיך יקרבוך או ירחקו' (עדות פ"ה, משנה ז').

הבהרה לסיים. אמנם העלינו במאמר זה על ראש שמחתנו את המעלה והסגולה של 'להיות אמיתיים' ולא לחשוש מפני גילויי כשלונות וחולשות שלנו, גם להתנצל ולבקש מחילה בעת המצטרך. אולם יחד עם זה, חשוב שנשים לב שלמען טובת והצלחת חינוך הילדים, חשוב שלא להגזים בדבר, אין על ההורה או המורה לבקש כל העת סליחה, מחילה וכפרה - - תועלת הדיבורים הכנים גדולה, כאשר באופן כללי הדמות החינוכית שמול עיניו הצעירות והרגישות של הילד כלומר ההורה או המורה, מתנהלת באורח מכובד ומכבד, ומתוך כך מצטיירת בעיניו כאישיות מוערכת וחזקה, או אז אין צורך לחשוש מפני מינון מסויים של גילויי הלב, שאז הם יפעלו בעז"ה לטובה, להוסיף כהנה וכהנה רוב טובה וברכה בגידול וטיפוח פרחי הצאן.

אחריך? מטל? הורה?
**את ההבדל הזה
 אתה יכול לעשות!**

כי כישורי חיים וחברה הם אלו שעושים את ההבדל
 בין ילד מסובך לילד מאושר

לאחר 15 שנות הצלחה של העברת מאות סדנאות
 'עולמות' לאלפי ילדים ובני נוער בארץ ובחו"ל

הרב דוד רוזנברג, יו"ר מכון 'עולמות' ומייסד שיטת מרגו"ע
 שמח להזמין אותך לקורס פורץ דרך
**הכשרת מאמנים
 לכישורי חיים לילדים ונוער**

לראשונה
 בציבור
 החרדי!

מקצוע מפרנס שכולו שליחות | מיוחד לאנשי חינוך והוראה | להורים שרוצים להעניק את המיטב לילדיהם

הקבוצות בבני ברק וירושלים כבר יצאו לדרך! | נפתח הרישום לאשדוד!
הירשמו עכשיו: 058-328-6060
 לקבלת הסילבוס המלא שלחו מייל: margoa.olamot@gmail.com

"כי לפעמים כל מה שילד צריך זה מבוגר אחד שיאמן אותו"

ח. גרליץ | קופי ואסטרטגיה: מנחם הרוביץ